

Yatılı Bölge Ortaokullarında Okuyan Öğrencilerde Kaygı, Yalnızlık, Öz-Yeterlik ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler*

Burak Aydın **, Hikmet Yazıcı ***, Fatma Altun ****

Makale Geliş Tarihi: 07/02/2018

Makale Kabul Tarihi: 21/11/2018

Öz

Bu çalışmanın temel amacı, yatılı bölge ortaokulu öğrencilerinin kaygı, yalnızlık ve öz-yeterlik düzeyleri ile akademik başarı durumları arasındaki ilişkileri incelemektir. İlişkisel tarama modelindeki bu araştırma 375 (Kadın=182, Erkek=193) yatılı bölge ortaokulu öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Durumluluk-Süreklilik Kaygı Ölçeği, Çocuklar İçin Okul Temelli Yalnızlık Ölçeği, Çocuklar İçin Öz-yeterlik Ölçeği ve TEOG başarı puanı ile toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre yalnızlık ile öz-yeterlik alt ölçeklerinden akademik ve duygusal öz-yeterlik, yatılı bölge ortaokulu öğrencilerinin akademik başarılarını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Araştırma bulguları literatür bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Ortaya çıkan sonuçların yatılı bölge ortaokullarında okuyan öğrencilere dönük planlanacak psiko-egitimsel çalışmalara katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, öz-yeterlik, süreklilik-durumluluk kaygı, yalnızlık, yatılı öğrenciler

The Relationship between Academic Achievement and Anxiety, Loneliness and Self-Efficacy of the Boarders

Abstract

The main aim of this study is to investigate the relations between academic achievement and anxiety, loneliness and self-efficacy of boarders. This study in the correlational model was conducted with 375 boarders (Female=182, Male=193). The data were collected through School-Based Loneliness Scale for Children, Conditional-Permanent Anxiety Scale, Self-efficacy Scale for Children and TEOG Scores. According to the results of the study, loneliness, academical and emotional self-efficacy were significant predictors of the academic achievement of the boarders. The research findings are similar to the literature findings. It is evaluated that the results can contribute to the planning psychoeducational studies of boarders.

Keywords: Academic achievement, self-efficacy, conditional-permanent anxiety, loneliness, boarders

* Bu çalışma, birinci yazarın yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

** Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Gümüşhane, Türkiye, burakaydin29@hotmail.com ORCID: 0000-0003-1173-5689

*** Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Trabzon, Türkiye, hyazici@trabzon.edu.tr ORCID: 0000-0002-0250-1453

**** Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Trabzon, Türkiye, faltun@trabzon.edu.tr ORCID: 0000-0001-8523-7768

Giriş

Türkiye nüfusundaki değişim hareketleri Cumhuriyet'in ilanından bugüne kırsaldan kente doğru bir seyir izlemektedir. 1920'li yıllarda kırsal nüfus toplam nüfusun büyük bir kısmını oluştururken bugün bu durum tersine dönmüştür. (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2017). Buna paralel olarak köylerdeki okul sayıları azalırken kentlerdeki okul sayıları gittikçe artmıştır. Bu durum neticesinde kırsaldaki eğitim ihtiyacını karşılamak üzere farklı alternatifler geliştirilmiştir. Nüfusu az olan bu yerleşim birimlerinde ilköğretim kademesindeki öğrencilerin eğitim ihtiyacı Yatılı Bölge Okulları (YBO) ve taşınmalı eğitim ile temin edilmeye çalışılmış, taşınmalı eğitim imkânı olmayan yerlerde bu hizmetler birleştirilmiş sınıf uygulaması ile yürütülmüştür (Öztürk, 2002).

Yatılı bölge ortaokulları nüfusun az ve dağınık olduğu, okulu bulunmayan yerleşim yerlerinden öğrenci kabulüyle eğitim yapan kurumlardır. Belli kriterlere göre eğitim yapan yatılı bölge ortaokullarına öğrenci kabulünde zaman zaman değişikliklere gidilmiştir. Son olarak 2012'de yayınlanan genelge ile bölge okullarının yatılı kısımlarına sadece ortaokul öğrencilerinin kabul edilmeleri kararlaştırılsa (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012) da coğrafi şartlar ve okul yetersizliği gibi nedenler yüzünden bu uygulamaya tam olarak geçilememiştir.

YBO'larda verilen eğitim hizmetlerinin eğitimin yeterliliği ve genel olarak da niteliği tartışma konusu olmaktadır. Çetinkaya (2013) bu tartışmanın genelde akademik başarı üzerinde yoğunlaştığını vurgulamaktadır. Kefeli (2005) normal ilköğretim okullarına devam eden öğrencilerin akademik başarılarının yüksek, YBO'lara devam edenlerin ise düşük olduğunu tespit etmiştir. Yatılı bölge ortaokullarındaki öğrencilerin ailelerinden erken ayrılmasını başarısızlıklarının temel nedeni olarak görenlerin yanında, başarısızlıklarını eğitim uygulamalarının nitelikleriyle ilişkilendirenler de bulunmaktadır (Çetin, 2010; Şeker, 2014). Oysaki temelde toplumdaki bireylerin daha mutlu ve çevresi ile uyumlu olmasını amaçlayan eğitim sistemimizin hedeflerinden biri de bu bireylerin başarılı olmasıdır. Bu başarının ölçütlerinden en önemlisi ise akademik başarı olarak görülmektedir. Başarı, istenilen bir sonuca ulaşma yönünde gösterilen ilerlemedir. Akademik başarı ise öğrencilerin okul yaşamında amaçlanan davranışlara ulaşma düzeyi olarak ifade edilmektedir. Yapılan bazı araştırmaların sonuçları kaygı, öz yeterlik, yalnızlık algısı gibi değişkenlerin akademik başarı üzerinde etkili olduğunu göstermiştir (Akengin vd., 2014; Altinkurt, 2008; Altun ve Yazıcı, 2013; Bağcı, 2017; Buğday, 2003; Duran, Karadaş ve Kaynak, 2017; İlmen, 2010; Karaman, 2006; Keçeli-Kaysılı, 2008; Keskin ve Sezgin, 2009; Nartgün ve Çakır, 2014; Newbegin ve Owens, 1996; Rençber, 2012; Saraçoğlu, Böyük ve Tanık, 2012; Uyulgan ve Akkuzu, 2017; Vural, 2013; Yıldırım, 2000; Yıldırım vd, 2017).

Ülkemizde ilkokula başlama yaşı için genellikle 66 ayını tamamlamış olma şartı aranır. Bu yaş döneminde aileden ayrılarak yatılı bölge okullarına gitmek, öğrenciler üzerinde bazı olumlu etkilerin yanı sıra olumsuz sonuçlara da neden olabilmektedir.

Örneğin, sorumluluk alma ve sorunlarla başa çıkma konusunda yeterlik geliştirme gibi özellikler, aileden ayrı kalmanın sağlayabileceği avantajlar arasında sayılabilir (Güven, 1996). Buna karşılık öz saygı düzeyinde gözlenen düşme ve diğer öğrencilerin etkisine girme gibi yaşantılar dezavantajlı durumlardır (Seçer vd., 2012). Aile ve diğer yakın çevreden uzak kalmanın olumsuz etkileri bunlarla sınırlı değildir. Bunların yanında çocuklarda umutsuzluk, yalnızlık, depresyon gibi negatif duygular ve madde kullanımı gibi riskli davranışlar da gözlenmektedir (Kırımoglu, Filazoglu-Çokluk ve Yıldırım, 2010). Aileden uzak kalmak, sevgi, ilgi ve destek eksikliğine (Köksal-Akyol ve Salı, 2013), olumsuz benlik algısına (Seçer vd., 2012) ve değersizliğe (Nigar, 2014) yol açar. Aileden ayrılıp yeni bir ortamda yaşamaya başlamanın doğurduğu sorunlar yanında, bireylerin gelişimsel olarak ergenlik dönemi içinde yer almaları, başka bir sorun kaynağıdır. İki durumun bir arada yaşanması, ortaya çıkabilecek sorunların türünü ve yoğunluğunu etkiler.

Ergenlik dönemi içerisindeki bireylerin yaşadığı en önemli psiko-sosyal sorunlardan biri kaygıdır. Kaygı, tehlikeli durumların yarattığı korku ve tedirginlik tepkisi olup insanın en temel duygularından biri olarak kabul edilebilir (Öner ve Le Compte, 1983, s. 1). Kaygının nedenleri psikoloji alanındaki kuramlar tarafından farklı şekillerde açıklanır (Atkinson vd., 2002; Butcher, Mineka ve Hooley, 2013; Davidson ve Neale, 2004). Nedeni ne olursa olsun ergenlik dönemi içerisindeki bireyin yaşadığı kaygı akademik başarı düzeyini etkileyebilmektedir (Ayyıldız vd., 2014). Kaygının bir miktar olmasının, öğrenciyi çalışmaya güdüleyici, rekabet ve yarışmacılığı teşvik eden etkileri olduğu görülmektedir (Kulaksızoglu, 2007, s. 73). Ancak kaygının yüksek düzeyde olması, öğrencilerin etkili şekilde çalışmalarını ve başarılı olmaları için gerekli olan düşünme becerilerini engelleyebilmektedir (Piji-Küçük, 2010). Yapılan araştırmalar kaygı düzeyinin artmasına bağlı olarak akademik başarının düştüğünü göstermektedir (Ayyıldız vd., 2014; Başarır, 1990; Erkan, 1991; Yıldırım, 2000).

Ergenlik döneminde yaşanan sorunlardan biri de yalnızlıktır. Younger (1995) yalnızlığı, kişinin başkalarına karşı duyduğu özleme karşın tek başına olma hissi olarak ifade eder. Armağan (2014), göç, sosyal baskı, belirsizlik, sosyal etkileşim ve iletişim yoksunluğu gibi pek çok etmenin birbirini karşılıklı olarak tetikleyerek bireyi yalnızlığa sürüklediğini belirtmiştir. Bireyin erken yaş dönemlerinde de birçok etmenin yalnızlık üzerinde etkisi olabilmektedir. Özellikle ergenlik döneminde ortaya çıkan ani değişimler ve artan özgürlük duygusu bu dönemde yalnızlığın artmasına neden olabilmektedir (Çivitci, 2011). Yatılı bölge ortaokulu öğrencilerinin aile desteğinden mahrum kaldıkları ve daha fazla yalnızlık duygusu yaşayabilecekleri bilinmektedir. Kırımoglu ve diğerleri (2010) tarafından yapılan araştırmada yatılı bölge ortaokulu öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. YBO öğrencilerinin üzerinde etkili olan yalnızlığın akademik başarılarına da etkisi olabilmektedir. Nitekim yalnızlık ile akademik başarı arasında anlamlı ilişkiler olduğunu gösteren bazı araştırmalara rastlanmıştır (Benner, 2011; Keskin ve Sezgin, 2009). Kızıldağ'ın (2009) yaptığı araştırma sonuçlarına bakıldığında kendini yalnız

hissetmeyen öğrencilerin yalnız hissedenlere oranla akademik anlamda daha başarılı oldukları görülmüştür. Benzer araştırmalar (Arslan vd., 2011; Demir, 1990; Öztürk, 1997; Yıldırım, 2000; Zarei, Heydari ve Adli, 2013) yalnızlık ile akademik başarı arasındaki anlamlı ilişkiyi ortaya koymaktadır.

Akademik başarı ile ilişkilendirilen ve yatılı okuyan öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarda ele alınan bir diğer değişken öz-yeterlik kavramıdır (Bağdat, 2014). Bandura (1997) öz-yeterlik kavramını “bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı” olarak tanımlamıştır. Öz-yeterlik inançları kişilerin nasıl hissettiğini, düşündüğünü, davrandığını ve kendilerini nasıl motive ettiklerini belirler (Bandura, 1994). Öz yeterlik algıları zayıf olan bireylerin zorluklarla başa çıkmaya dönük inançları da düşüktür (Schultz ve Schultz, 2007, s. 506). Yapılan bazı çalışmalar akademik başarı ile öz-yeterlik inancı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir (Akarsu, 2009; Aydın, 2011; Güzel, 2017; Pajares ve Miller, 1994; Telef, 2011; Yenilmez, 2016).

Türkiye’de yatılı bölge okulları konusunda yapılan çalışmaların genellikle yönetim alanlarıyla (Aras, 2002; Çetinkaya, 2013; Çetinkaya ve Gelişli, 2014; Erkul, 1997; Işıkoğlu, 2007; Köroğlu, 2009; Özdemir-Kardeş, 2007; Yördem, 2006) ve okul paydaşları (Dağlı ve Gündüz, 2008; Doğan, 2013; İnal ve Sadık, 2011; Özkaya, 2006; Şenol ve Yıldız, 2009) ilgili olduğu görülmektedir. Bu tür okullarda öğrenim gören öğrencilerin, kişilik hizmetleriyle ilgili ihtiyaçlarının belirlenmesine dönük çalışmalar oldukça sınırlıdır (Çakmak ve Akıncı-Demirbaş, 2017; Ulutaş ve Yayan, 2017). Bu durum çağdaş eğitim hizmetlerinin öğretim-öğrenci kişilik hizmetleri ve yönetim boyutlarıyla birlikte açıklanmasını zorlaştırmaktadır. Öğrencilere dönük düzenlenecek geliştirici, önleyici, problem çözücü kapsamlı gelişimsel hizmetlerin planlanabilmesi ve sunulabilmesi için, öncelikle akademik başarı ile ilişkili psiko-sosyal değişkenlerin belirlenmesi gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı öğrencilerin akademik başarıları ve bununla ilişkili olduğu bilinen kaygı, yalnızlık ve öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkileri incelemektir. Araştırma sonuçlarının akademik başarıyı etkileyen bazı değişkenlerin tanımlanmasına ve açıklanmasına aracılık edebileceği düşünülmektedir. Ayrıca çalışmadan elde edilecek sonuçların eğitimde psikolojik hizmetler alanına farklı açılardan katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir. Bu sonuçlar YBO'lara dönük mevcut politikaların gözden geçirilmesine ve aksayan yanların yeniden düzenlenmesine katkı sağlayabilir. Sonuçlar aynı zamanda YBO'larda sürdürülen rehberlik hizmetlerinin etkililiğinin değerlendirilmesine ve gerekirse özel müdahale stratejilerinin geliştirilmesine de yardım edebilir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma, ilişkisel araştırma modeline uygun olarak tasarlanmıştır. İlişkisel araştırma modeli iki ya da daha çok değişken arasında nedensellik ilişkilerinin aranmadığı, sonuçların pratik yaşama genellenebilme kaygısının ağır bastığı ve bu nedenle görece daha geniş ortamlarda çalışıldığı durumlarda kullanılan modeldir. İlişkisel araştırmalarda çoğunlukla var olan fenomenlerin karmaşıklığının tam olarak kavranması ya da açıklanması amaçlanmaktadır. Bu şekilde davranış örüntüleri ile yine davranışları tanımlayıcı nitelikte olan değişkenler arasındaki ilişkiler belirlenebilmektedir (Erkuş, 2005, s. 69). Bu çalışmada, birden çok değişken arasındaki etkileşimin varlığı ve miktarı araştırılmak istendiği için ilişkisel araştırma modeline uygun olarak tasarlanmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırmalar mevcut, gönüllü, kolay ulaşılabılır ve araştırmaya katılmak isteyen insanları örneklemlerine dâhil etmek istediklerinden uygun örnekleme tekniğini kullanmışlardır. Bu örnekleme tekniğinde araştırmacı “kolaylıkla seçilebilen” insanları tercih eder. Ancak bu teknik ile evrendeki herkesin örnekleme alınma olasılığının eşit olmadığını bilmemiz gerekir (Johnson ve Christensen, 2014, s. 230). Araştırma grubu Gümüşhane ilindeki yedi farklı yatılı bölge ortaokulunda okuyan sekizinci sınıf öğrencilerinden seçilmiştir. Akademik başarı puanında ölçüt olarak alınan TEOG sınavına yalnızca sekizinci sınıf öğrencilerinin girmesinden dolayı diğer sınıf kademeleri araştırmaya dâhil edilmemiştir. Araştırmaya katılan 375 öğrencinin 182’si (%48.6) kız, 193’ü (%51.4) erkektir. Araştırma katılımcılarına ait tanımlayıcı bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcılara Ait Tanımlayıcı Bulgular

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kız	182	48.6
Erkek	193	51.4
İlkokul Sınıf Biçimi		
Birleştirilmiş Sınıf	249	66.4
Bağımsız Sınıf	126	33.6
Anne		
Hayatta	372	99.2
Hayatta Değil	3	.8
Baba		
Hayatta	365	97.3

Hayatta Değil	10	2.7
Anne ve Babanın Birliktelik Durumu		
Birlikte	367	97.8
Ayrı	8	2.2
Kardeş Sayısı		
1	4	1.0
2	38	10.1
3	111	29.6
4	93	24.8
5	50	13.3
6 ve daha fazla	79	21.0
Anne Öğrenim Düzeyi		
Hiç Yok	39	10.4
İlkokul	310	82.6
Ortaokul	21	5.6
Lise	5	1.3
Yüksekokul	0	.0
Baba Öğrenim Düzeyi		
Hiç Yok	6	1.6
İlkokul	221	58.9
Ortaokul	85	22.6
Lise	49	13.0
Yüksekokul	14	3.7

Veri Toplama Araçları

Durumluluk-süreklilik kaygı ölçeği

Durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini ayrı ayrı saptamak amacıyla geliştirilmiş olan ölçeğin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Öner ve Le Compte (1983) tarafından yapılmıştır. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri yirmişer maddelik toplam 40 maddeden oluşan iki ayrı ölçeği içerir. Dörtlü Likert tipi bir ölçektir. Her ölçekten elde edilen toplam puan değeri 20 ile 80 arasında değişebilir. Ölçekten alınan büyük puan yüksek kaygı seviyesini, küçük puan düşük kaygı seviyesini ifade eder. Durumluk Kaygı Ölçeğinde 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20. maddeler, Sürekli Kaygı Ölçeğinde ise 21, 26, 27, 30, 33, 36, ve 39. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe formunda Kuder-Richardson (Alpha) güvenilirlik kat sayısı Sürekli Kaygı Ölçeği için .83 ile .87 arasında; Durumluk Kaygı Ölçeği için .94 ile .96 arasında bulunmuştur. Ölçeklerin madde (item remainder) güvenilirliği korelasyon katsayıları Sürekli Kaygı Ölçeği için .34 ile .72; Durumluk Kaygı Ölçeği

için ise .42 ile .85 arasındadır. Yapılan test tekrar-test güvenilirliği çalışmasında Sürekli Kaygı Ölçeği için .71 ile .86 arasında; Durumluk Kaygı Ölçeği için .26 ile .68 arasında değerlere ulaşılmıştır. Ölçekler üzerinde yapı ve kriter geçerliği analizleri yapılmış ve geçerlik düzeyinin yüksekliğini destekleyen tatmin edici sonuçlara ulaşılmıştır (Öner ve Le Compte, 1983). Bu çalışmanın örneklemini üzerinde yapılan güvenilirlik analizinde ise durumluluk kaygı için .89, sürekli kaygı için .50 düzeylerinde cronbach alfa değerlerine ulaşılmıştır.

Çocuklar için okul temelli yalnızlık ölçeği

Çocuklar İçin Okul Temelli Yalnızlık Ölçeği, Kaya (2005) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçekte 16'sı asıl, 8'i dolgu maddesi olmak üzere toplam 24 madde bulunmaktadır. Ölçekteki dolgu maddeleri "Kitap okumayı severim", "Spor yapmayı severim" ve "Çok TV seyredirim" gibi çocukların hobi ve ilgileriyle ilgilidir ve toplam yalnızlık puanının hesaplanmasında dikkate alınmamaktadır. Beşli Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin puanlaması bu sraya göre yapılmakta ve 3, 7, 9, 15 ve 21. maddeler tersinden puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 16, maksimum puan ise 80'dir. Yaşanan yalnızlık duygusu ölçekten alınan puanla doğru orantılı olup alınan puan yükseldikçe yaşanan yalnızlık duygusu artmaktadır. Ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında yapılan faktör analizi sonucunda; 15 maddelik ölçeğin toplam varyansın %47.06'sını, birinci faktörün ise toplam varyansın %37.75'ini açıkladığı anlaşılmıştır. Bu sonuçlar ise ÇOTYÖ'nin tek boyutlu bir yapısı olduğunu göstermektedir. Yapılan güvenilirlik çalışmasının sonucunda ölçek için bulunan Cronbach alfa katsayısı .87'dir. Ayrıca ölçeğin test-tekrar test yöntemiyle güvenilirlik hesaplaması için iki hafta arayla ölçek tekrar uygulanmış ve iki uygulamadan elde edilen puanlar için hesaplanan güvenilirlik katsayısı 3-4. sınıflar için .76, 5-8. sınıflar için .87 olarak saptanmıştır. Bu çalışmanın örneklemini için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .88 olarak bulunmuştur.

Çocuklar için öz-yeterlik ölçeği

Çocuklar İçin Öz-yeterlik Ölçeği, 12-19 yaşları arasındaki ergenlerin sosyal, akademik ve duygusal öz-yeterliklerini ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması Telef (2011) tarafından yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonunda toplam açıklanan varyansın %43,74 olduğu ve maddelerin sosyal, akademik ve duygusal öz-yeterlik olarak 3 faktör altında toplandığı saptanmıştır. Üç faktörlü yapı için yapılan doğrulayıcı faktör analizinde uyum indeksi değerleri RMSEA=.049, NFI=.95, CFI=.96, GFI=.94 ve SRMR=.066 olarak bulunmuştur. Ölçeğin ayırt edici geçerliği çalışmasında alt-üst % 27'lik grup karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen *t* testi değerlerinin 10.98 ile 21.17 arasında değiştiği ve tüm maddelerin $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. Çocuklar için öz-yeterlik ölçeğinin iç tutarlık katsayıları incelendiğinde ölçeğin geneli için .86, alt boyutlarından akademik öz-yeterlik için .84, sosyal öz-yeterlik için .64, duygusal öz-yeterlik için .78 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayıları ise .75 ile .89 arasında değiştiği görülmüştür. Bu çalışmanın örneklemini üzerinde

gerçekleştirilen analizlerde ise .85 düzeyinde cronbach alfa iç tutarlık katsayısına sahip olduğu görülmüştür.

Akademik başarı puanı

Öğrencilerin akademik başarı puanlarının hesaplanması için 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılı birinci dönemine ait Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sınavı puanları alınmıştır. TEOG'da öğrenciler altı temel ders olan Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi ile Yabancı Dil sınavlarından sorumlu olmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2014). TEOG sistemine göre her ders için ağırlıklı katsayı değerleri farklılık göstermektedir. Buna göre Türkçe 4, Matematik 4, Fen ve Teknoloji 4, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük 2, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi 2, Yabancı Dil 2 katsayılarına sahiptir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015). Buradan hareketle araştırmaya katılan öğrencilerin altı temel dersten aldıkları TEOG puanlarıyla, ilgili dersin ağırlıklı katsayıları çarpılıp toplam puan değerleri elde edilmiştir. Bu değerler öğrencilerin akademik başarı puanları olarak kabul edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma verilerinin toplanması için Gümüşhane Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alındıktan sonra belirlenen tarihlerde ilgili yatılı bölge ortaokulu müdürlükleriyle iletişime geçilmiştir. Uygulamalarda katılımcıların gönüllülüğü esas alınmıştır. Uygulamalar araştırmacı tarafından tek oturumda ve yaklaşık 50 dakikalık bir sürede tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 15.0 paket programından yararlanılmıştır. Analize başlamadan önce verilerin normal dağılıma uygunlukları incelenmiştir. Normallik testi sonucunda özyterlik (Skewness= -.14, Kurtosis= .17) durumluluk kaygı (Skewness= .70, Kurtosis= .47), sürekli kaygı (Skewness= .28, Kurtosis= .67) ve yalnızlık (Skewness= .53, Kurtosis= -.29) puanlarının basıklık ve çarpıklık katsayılarının uygun aralıklarda olduğu (Tabachnick, Fidell ve Osterlind, 2001) saptanmıştır. İşlemlerin parametrik tekniklerle yapılması için tüm ölçeklerden elde edilen verilerin uygunluk taşıdığı tespit edilmiştir. Veri analizi işlemleri için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi (ÇDRA) teknikleri kullanılmıştır. Öğrencilerin TEOG sınavlarında aldıkları puanlar akademik başarı puanı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

YBO öğrencilerinin akademik başarılarını yordamak üzere kurulan çoklu regresyon modelinde, öncelikle bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonlar incelenerek çoklu doğrusal bağlantı (multicollinearity) problemi olup olmadığı kontrol edilmiştir. Çoklu doğrusal bağlantı problemi, bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonların yüksek olması durumunda ortaya çıkar ve bağımsız değişkenlerin tahmin gücünün

azalmasına neden olur (Eroğlu, 2010). Bu çalışmada, en yüksek korelasyonun duygusal öz-yeterlik ile sürekli kaygı arasında gözlenen orta düzeydeki ilişki olduğu ($r = -.59$) tespit edilmiştir. Dolayısıyla değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı probleminin olmadığına karar verilmiştir.

Tablo 2.

Yatılı Bölge Ortaokulu Öğrencilerinin Yalnızlık, Kaygı, Öz-yeterlik ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler

Değişken	1	2	3	4	5	6	7	Ort	SS
1.Akad. Baş.	1							49.70	15.01
2.Yalnızlık	-.16**	1						38.16	05.03
3.Dur. Kaygı	-.11*	.12*	1					35.29	10.22
4.Sür. Kaygı	-.09	.26**	.54**	1				42.62	8.18
5.Ak. Öz Yet.	.47**	-.06	-.35**	-.27**	1			25.18	4.60
6.Sos Öz Yet.	.22**	-.19**	-.39**	-.36**	.48**	1		25.37	4.33
7.Duy. Öz Yt.	.05	-.12*	-.44**	-.59**	.32**	.44**	1	21.57	5.50

Ayrıca çalışmada Durbin-Watson testi ile oto korelasyon incelenmiş ve değer 1.55 olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu değer 1.5 ile 2.5 arasında değişmesi analizler için uygunluk gösterir (Kalaycı, 2010). Bu incelemelerden sonra ÇDRA işlemlerine geçilmiştir. Bağımsız değişkenleri birlikte etkilerinin incelenmesi amaçlandığı için Enter yöntemi kullanılmıştır. Yapılan çoklu regresyon analizi, kurulan modelin anlamlı olduğunu göstermektedir ($F_{8,374}=17.08$, $p < .001$). Yordayıcı değişkenler olarak seçilen yalnızlık, kaygı ve öz yeterliğin bağımlı değişkeni olarak seçilen akademik başarı ile ilgili açıkladığı varyans % 27'dir ($R^2=.27$). Tablo 2'de model özetlenmektedir.

Tablo 3.

Akademik Başarıyı Değişkenlerle Açıklamaya Dayalı Çoklu Regresyon Modeli Özeti

Model	R	R ²	ΔR ²	TSH	Değişim İstatistikleri				
					ΔR ²	ΔF	df ₁	df ₂	p
1	.52	.27	.26	12.95	.27	17.08	8	366	.001

TSH=Tahmini standart hata.

Tablo 3'te görüldüğü gibi bağımlı değişken olarak seçilen akademik başarı yalnızlık ($\beta = -.11$, $p < .01$), akademik öz-yeterlik ($\beta = .49$, $p < .001$) ve duygusal öz-yeterlik ($\beta = -.12$, $p < .05$) tarafından anlamlı düzeyde açıklanmaktadır. Diğer değişkenlerin modele anlamlı düzeyde özgün katkısı yoktur.

Tablo 4.

Çoklu Regresyon Modelinde Akademik Başarıyı Açıklayan Katsayılar

Model		SEK		SK	t	p
		B	SH	β		
Model	Sabit	15.79	11.31		1.40	.16
	Yalnızlık	-.36	.14	-.11	-2.53	.01
	Durumluluk Kaygı	.07	.08	.05	.89	.37
	Süreklilik Kaygı	.02	.12	.01	.18	.86
	Akademik Öz-	1.59	.18	.49	9.0	.01
	Duygusal Öz-	-.33	.16	-.12	-1.99	.05
	Sosyal Öz-yeterlik	.12	.19	.03	.60	.55
	Cinsiyet	.87	1.54	.03	.57	.57

SEK=Standardize edilmemiş katsayılar, SK=Standart katsayılar, SH= Standart hata

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Regresyon modeline katılan değişkenlerden biri olan yalnızlığın akademik başarının anlamlı yordayıcısı olduğu görülmüştür. Bu bulgu, yalnızlık ile akademik başarı arasında anlamlı ilişkiler olduğunu belirten literatürdeki bazı çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir (Asher, Hymel ve Renshaw, 1984; Benner, 2011; Keskin ve Sezgin, 2009; Pancar, 2009; Rotenberg, MacDonald ve King, 2004). Körler' in (2011) ilköğretim ikinci kademe öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma sonuçlarına göre akademik yönden başarısız olan öğrenciler, başarılı olan öğrencilere göre kendilerini daha yalnız hissetmektedir. Lise öğrencileri üzerinde yapılan benzer bir araştırma sonucuna göre akademik başarının arttıkça yalnızlık düzeyinin azaldığı belirlenmiştir (Duyan vd., 2008). Bu araştırmanın örneklemini oluşturan yatılı bölge ortaokullarında okuyan öğrenciler ailelerinden uzakta eğitim görmektedirler. Erken yaşlarda uzun süren ayrılıklar ya da farklı kültürel temeller öğrencilerin yalnızlık eğilimlerini güçlendirmiş olabileceği düşünülmektedir. Bu durum ise akademik başarılarına olumsuz olarak yansımaktadır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; öz-yeterlik değişkeninin iki alt değişkeni olan akademik öz-yeterlik ve duygusal öz-yeterlik akademik başarının anlamlı yordayıcılarıdır. Bu sonuca göre akademik başarıya akademik öz yeterliğin etkisinin olumlu, duygusal öz yeterliğin etkisinin ise olumsuz olduğu görülmektedir. Bu bulgu literatürde akademik öz-yeterlik (Bandura, 1997; Pajares, 1996; Schunk, 1995; Zimmerman, 1995) ve duygusal öz-yeterlik (Van Rooy ve Viswesvaran, 2004) ile akademik başarı arasında ilişki olduğunu gösteren çalışmalarla paralellik göstermektedir. Demirdağ (2015) ortaokul öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada akademik öz yeterlik inançları yüksek olan öğrencilerin kendilerini akademik olarak daha başarılı bulduklarını tespit etmiştir. Ortaokul öğrencileri üzerinde yapılan benzer bir çalışmada geometri dersine dönük öz yeterlik inancı yüksek olan öğrencilerin

akademik başarılarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Çağırğan-Gülten ve Soytürk, 2013). İlgili literatür tarandığında duygusal öz-yeterlik ile akademik başarı arasındaki pozitif yönlü anlamlı ilişkiyi inceleyen çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür (Schutte vd., 2007). Yatılı bölge ortaokulu öğrencileri yaklaşık sekiz az boyunca pansiyonda kalmaktadır. Her ne kadar bu süreç içerisinde öğretmen ve yardımcı personel desteği olsa da, aile desteğinden kısmen uzak kalan öğrenciler ihtiyaçlarını kişisel kaynaklarıyla karşılamak zorunda kalmaktadırlar. Duygusal olarak sorun yaşayan öğrencilerin ilgilerinin sürekli farklı alanlara kayabileceği ve ders başarısı üzerine kanalize olabilen öğrencilerde buna bağlı olarak akademik başarıda artış olabileceği söylenebilir. Literatürdeki genel bulgular öz-yeterlik ile akademik başarı arasında ilişki olduğuna vurgu yapsa da (Elias ve Loomis, 2002), sınırlı sayıdaki araştırma bulguları manidar bir ilişki tespit edilemediğini göstermektedir (Akbaş ve Çelikkaleli, 2006; Durdukoca-Fırat, 2010).

Bu çalışmada, yatılı bölge ortaokullarında okuyan öğrencilerin durumluluk-süreklilik kaygı düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu bulgu literatür ile uyum göstermektedir (Dereli, Angın ve Karakuş, 2012; Öztürk, 2008; Zeybek, 2012). Pirinççi'nin (2009)'da lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada durumluluk kaygı düzeyi ile akademik başarı arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiş olup yüksek durumluluk kaygı düzeyine sahip öğrencilerin akademik açıdan daha başarılı oldukları ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmada akademik başarı puanı olarak temel alınan TEOG sınavı iki ayrı dönemde yapılmaktadır. Her iki sınavdan alınan puanlar belli oranda yerleştirme puanı olarak hesabına katılmaktadır. 1. dönem yapılan sınavda başarılı bir performans gösteremeyen öğrencinin 2. dönem yapılan sınavda başarılı bir performans göstererek yerleştirme puanını yükseltme şansı vardır. Yerleştirme puanını yükseltmek için ikinci bir şansı olan öğrencinin durumluluk-süreklilik kaygı durumunu daha az yaşayabileceği değerlendirilmektedir. Durumluluk kaygı ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu gösteren araştırma bulguları da literatürde mevcuttur (Alyaprak, 2006; Arıkan, 2004; Lufi, Okasha ve Cohen, 2004; Piji-Küçük, 2010).

Bu çalışmada, yatılı bölge ortaokullarında okuyan öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatürde bu bulguyu destekleyen araştırma sonuçları mevcuttur (Altun ve Yılmaz, 2016; Eskiuyurt vd., 2016; Sadi, Uyar ve Yalçın, 2014). Aydoğdu ve Dilekmen'in (2016) ilköğretim birinci kademe öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin cinsiyetlerine göre akademik başarı puanlarında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında literatürde cinsiyet ile akademik başarı arasında anlamlı ilişkiler olduğunu bulgulayan araştırma sonuçları mevcuttur (Güzel ve Oral, 2017; Uyanık, 2017).

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları vardır. Şüphesiz ki akademik başarıyı açıklayan pek çok değişken vardır, bu çalışma kaygı, yalnızlık ve öz yeterlik değişkenleri ile sınırlıdır. Yapılan çalışmanın Gümüşhane İli'nde bulunan toplam 7 yatılı bölge

ortaokulu ve bu okulların 8. sınıf öğrencilerinden oluşması bir başka sınırlılık olarak kabul edilebilir.

Gelecek çalışmalarda YBO öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen farklı değişkenlerin araştırılması daha kapsamlı sonuçların elde edilmesini sağlayacaktır. Yatılı bölge ortaokulu öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde etkili bulunan psiko-sosyal değişkenlerden yalnızlığın etkisinin azaltılması ve öz yeterliğin güçlendirilmesi için YBO'ların sosyal ve sportif faaliyetler ile tesis imkânlarının artırılması öğrencilerin akademik başarılarının artmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Okul rehberlik servisleri tarafından oluşturulacak özel gruplarla PDR uygulamalarına yer verilmesi yalnızlık düzeyinin etkisini azaltabilir, öz-yeterlik düzeylerinin etkisini artırabilir. Bunun yanında YBO'lara gelen öğrencilerin ailelerine dönük olarak aile eğitimleri planlanabilir. Bu çalışma Gümüşhane ilinde bulunan yatılı bölge ortaokulu sekizinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Bu değişkenleri kapsayacak şekilde farklı illerde ve sınıf düzeylerinde çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akarsu, S. (2009). *Öz-yeterlik, motivasyon ve PISA 2003 matematik okuryazarlığı üzerine uluslararası bir karşılaştırma: Türkiye ve Finlandiya* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Akbaş, A. & Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz-yeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akengin, H., Yıldırım, G., İbrahimoglu, Z. & Arslan, S. (2014). Öğrencilerin coğrafya dersine ilişkin öz-yeterlik algıları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 29, 150-167.
- Altınkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142.
- Altun, F. & Yazıcı, H. (2013). Ergenlerin benlik algılarının yordayıcıları olarak: Akademik öz-yeterlik inancı ve akademik başarı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 145-156.
- Altun, H. & Yılmaz, S. (2016). İlköğretim matematik öğretmenliği lisans öğrencilerinin türev konusundaki akademik başarıları ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Bati Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 161-182.
- Alyaprak, İ. (2006). *Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde sınav kaygısını etkileyen faktörlerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Aras, H. (2002). *YİBO ve PİO'larla ilgili yönetsel sorunlar ve çözüm önerileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

- Arıkan, G. (2004). *Öğrencilerin matematik kaygı düzeyleri ile matematik başarı düzeyleri arasındaki ilişki –ilköğretim ikinci kademe-* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Armağan, A. (2014). Yalnızlık ve kişilerarası iletişim ilişkisi: Öğrenciler üzerinde bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(30), 1307-9581.
- Arslan, C., Hamarta, E., Özyeşil, Z. & Saygın, Y. (2011). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın kimlik statüleri açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 89-99.
- Asher, S.R., Hymel, S. & Renshaw, P.D. (1984). Loneliness in children. *Child Development*, 55(4), 1456-1464.
- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.J. & Nolen-Hoeksema, S. (2002). *Psikolojiye giriş*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Aydiner, B.B. (2011). *Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçlarının alt boyutlarının genel öz-yeterlik, yaşam doyumu ve çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Aydoğdu, F. & Dilekmen, M. (2016). İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının değerlendirilmesi. *Electronic International Journal of Education, Arts and Science*, 2, 40-56.
- Ayyıldız, T., Veren, F., Kulakçı, H., Şener-Konuk, D., Ada, A., Akkan, F. & diğ. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), 222-228.
- Bağcı, S.Ç. (2017). Lise öğrencilerinde akademik ve üniversite sınavına yönelik öz-yeterliğin yordayıcıları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 129-151.
- Bağdat, T. (2014). *Öğrenme nesnelерinin matematik öğretiminde akademik başarı, öz-yeterlik algısı, motivasyon ve öğrenme kalıcılığına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bandura, A. (1994). "Self efficacy" *encyclopedia of human behavior*. V. S. Ramachandran (Ed.), 4, <http://www.des.emory.edu/mfp/effquotes.html> adresinden 24 Ekim 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Bandura, A. (1997). *Self efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Başarır, D. (1990). *Ortaokul son sınıf öğrencilerinde sınav kaygısı, durumluluk kaygı, akademik başarı ve sınav başarısı arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Benner, A.D. (2011). Latino adolescents' loneliness, academic performance and the buffering nature of friendship, *Journal of Youth and Adolescence*, 40, 556-567.

- Buğday, M. (2003). *Birleştirilmiş sınıflarda sosyal bilgiler öğretiminin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Butcher, J.N., Mineka, S. & Hooley, J.M. (2013). *Anormal Psikoloji*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Çağırğan-Gülten, D. & Soytürk, İ. (2013). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin geometri öz-yeterliliklerinin akademik başarı not ortalamaları ile ilişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 55-70.
- Çakmak, A. & Akıncı-Demirbaş, E. (2017). Farklı türde ortaokula devam eden öğrencilerin sosyal kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 138-155.
- Çetin, A. (2010). *Öğretmen görüşlerine göre 1. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi erişim düzeyleri ve ilkokula yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Çetinkaya, M. (2013). *Yatılı ilköğretim bölge okulu öğrencilerinin yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çetinkaya, M. & Gelişli, Y. (2014). Yatılı ilköğretim bölge okulu öğrencilerinin yatılı ilköğretim bölge okullarının işleyişine ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 1-8.
- Çivitci, N. (2011). Lise öğrencilerinde okul öfkesi ve yalnızlık. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 18-29.
- Dağlı, A. & Gündüz, H. (2008). Yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri (Diyarbakır ili örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 12-35.
- Davidson, G.C. & Neale, J.M. (Ed: İ. Dağ). (2004). *Anormal Psikolojisi*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Demir, A. (1990). *Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini etkileyen bazı etmenler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Demirdağ, S. (2015). Öğrencilerin akademik öz-yeterliliklerinin yetenek, ortam ve eğitim kalitesine göre karşılaştırılması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 315-323.
- Dereli, E., Angın, E. & Karakuş, Ö. (2012). Okul öncesi öğretmen adaylarının akademik başarı ve kaygı türlerinin problem çözme becerilerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 731-742.
- Doğan, E. (2013). Yatılı ilköğretim bölge okullarından çalışan öğretmenlerin örgütsel vatandaşlıkla ilgili görüşleri (Sinop ili örneği). *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 43-55.

- Duran, S., Karadaş, A. & Kaynak, S. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin olumsuz otomatik düşünceleri ve akademik başarıları arasındaki ilişki. *Kocaeli Medical Journal*, 6(2), 30-37.
- Durdukoca-Fırat, Ş. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 69-77.
- Duyan, V., Çamur-Duyan, G., Gökçearslan-Çiftçi, E., Sevin, Ç., Erbay, E. & İkizoğlu, M. (2008). Lisede okuyan öğrencilerin yalnızlık durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 28-41.
- Elias, S. M. & Loomis, R. J. (2002). Utilizing need for cognition and perceived self efficacy to predict academic performance. *Journal of Applied Social Psychology*, 32(8), 1687-1702.
- Erkan, S. (1991). *Sınav kaygısının öğrenci seçme sınavı başarısı ile ilişkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Erkul, H. (1997). *YİBO yönetim ve denetiminde verimlilik (Türkiye’de yatılı ilköğretim bölge okulları (YİBO) yöneticileri ve denetçilerinin verimlilik ilkeleri açısından değerlendirilmesi)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Erkuş, A. (2005). *Bilimsel araştırma sarmalı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Eroğlu, A. (2010). Çok değişkenli istatistik tekniklerin varsayımları. Ş Kalaycı (Ed.) *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* içinde (s. 205-233). Ankara: Asil Yayıncılık.
- Eskiyurt, R., Özkan, B., Deliduman, C. & Abbak, R.M. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığının araştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 50-60.
- Güven, M. (1996). *Yatılı ilköğretim bölge okulunda ve ailesi yanında kalan öğrencilerin benlik kavramı düzeyleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Güzel, H. (2017). Lise öğrencilerinin akademik öz-yeterlik inanç düzeylerinin internet kullanımı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(11), 225-245.
- Güzel, H. & Oral, İ. (2017). Mühendis adaylarının akademik öz-yeterlik algıları ile fizik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *The Journal of Academic Science Studies*, 58, 19-30.
- <http://oges.meb.gov.tr/docs2104/sunum.pdf>, “Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş”, Milli Eğitim Bakanlığı, 18 Kasım 2014 tarihinde edinilmiştir.
- http://oges.meb.gov.tr/meb_ys_dosyalar/2014_11/05054339_2014205ek3yephesaplama.pdf, “Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı Ders Katsayıları”, Milli Eğitim Bakanlığı, 10 Mart 2015 tarihinde edinilmiştir.

- http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1047, “Tarihsel Gelişim, 1927-2000 Genel Nüfus Sayımları: Şehir ve Köy Nüfusu”, Türkiye İstatistik Kurumu, 1 Aralık 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Işıkoğlu, Y.E. (2007). *Hakkâri ilinde bulunan yatılı ilköğretim bölge okullarının olanakları ve sorunları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- İlmen, E. (2010). *Okul grubunun okul yaşam kalitesi ve akademik başarı üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- İnal, U. & Sadık, F. (2011). Adana ili sınırları içerisindeki yatılı ilköğretim bölge okullarında bulunan öğrenci ve öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algılarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 243-258.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları nicel, nitel ve karma yaklaşımlar*, S.B. Demir (Çev. Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayıncılık.
- Karaman, F. (2006). *Birleştirilmiş sınıflarda matematik dersindeki başarı düzeyi ile normal sınıflardaki başarı düzeyinin karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Kaya, A. (2005). Çocuklar için yalnızlık ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19, 220-237.
- Keçeli-Kaysılı, B. (2008). Akademik başarının artırılmasında aile katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9(1), 69-83.
- Kefeli, S. (2005). *İlköğretim uygulamalarının değerlendirilmesi-normal, yatılı ve taşınmaz ilköğretim okullarının karşılaştırılması (Mudurnu ilçesi örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Keskin G. & Sezgin, B. (2009). Bir grup ergende akademik başarı durumuna etki eden etmenlerin belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(10), 3-18.
- Kırımoglu, H., Filazoglu-Çokluk, G. & Yıldırım, Y. (2010). Yatılı ilköğretim bölge okulu 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin spor yapma durumlarına göre yalnızlık ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi (Hatay ili örneği). *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3, 101-108.
- Kızıldağ, S. (2009). *Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, boyun eğici davranışlar, sosyal destek*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Köksal-Akyol, A. & Salı, G. (2013). Yatılı ve gündüzlü okuyan çocukların benlik kavramlarının ve sosyal destek algılarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(4), 1377-1398.

- Körler, Y. (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından yalnızlık düzeyleri ve yalnızlık ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Köroğlu, M. G. (2009). *Türkiye’de yatılı ilköğretim bölge okullarının sorunlarına ilişkin YİBO yöneticileri ve öğretmenlerinin görüş ve önerileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kulaksızoğlu, A. (2007). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Lufi, D., Okasa, S. & Cohen, A. (2004). Test anxiety and its effect on the personality of students with learning disabilities. *Learning Disability Quarterly*, 27, 176-195.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, 28437.
- Nartgün, Ş. & Çakır, M. (2014). Lise öğrencilerinin akademik başarılarının akademik güdülenme ve akademik erteleme eğilimlerini açısından incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 379-391.
- Newbegin, I. & Owens, A. (1996). Self esteem and anxiety in secondary school achievement. *Journal of Social Behavior and Personality*, 11(3), 521-530.
- Nigar, F. (2014). *Ortaokul öğrencileri ile yatılı bölge ortaokul öğrencilerinin öznel iyi oluş ve temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Öner, N. & Le Compte, A. (1983). *Süreksiz durumluluk/sürekli kaygı envanteri el kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özdemir-Kardeş, P. (2007). *Yatılı ilköğretim bölge okulu yöneticilerinin yönetim süreçlerinde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların olası çözümlerine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Özkaya, H. (2006). *Yatılı ilköğretim bölge okulu ve ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin öğretmen görüşleri açısından karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Öztürk, A. (2008). *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğretmenlik Programı öğrencilerinin durumluluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile akademik başarı arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Öztürk, H.İ. (2002). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: TAKAV Yayıncılık.
- Öztürk, M. (1997). *10-13 yaşları arasındaki çocuklarda umutsuzluk ve yalnızlığın bazı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Pajares, F. (1996). Self efficacy beliefs in academic setting. *Review of Educational Research*, 66, 543-578.
- Pajares, F. & Miller, M.D. (1994). Role of self-efficacy and self-concept beliefs in mathematical problems solving: A path analysis. *Journal of Educational Psychology*, 86(2), 193-203.
- Pancar, A. (2009). *Parçalanmış ve tam aileye sahip ergenlerin yalnızlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Piji-Küçük, D. (2010). Müzik öğretmeni adaylarının sınav kaygısı, benlik saygısı ve çalgı başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(3), 37-50.
- Pirinççi, L. N. (2009). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Rençber, B.A. (2012). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 191-198.
- Rotenberg, K.J., Macdonald, K.J. & King, E.V. (2004). The relationship between loneliness and interpersonal trust during middle childhood. *Journal of Genetic Psychology*, 165(3), 233-249.
- Sadi, Ö., Uyar, M. & Yalçın, H. (2014). Lise öğrencilerinin biyoloji dersi başarılarında, cinsiyet, sınıf düzeyi ve aile yapısının rolü. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 138-151.
- Saraçoğlu, S., Büyük, U. & Tanık, N. (2012). Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören ilköğretim öğrencilerinin bilimsel süreç beceri düzeyleri. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1), 83-100.
- Schultz, D.P. & Schultz, S.E. (2007). *Modern psikoloji tarihi*. (Y. Aslay, Çev. 4. baskı), Ankara: Kaknüs Yayınları
- Schunk, D.H. (1995). Self-efficacy, motivation and performance. *Journal of Applied Sport Psychology*, 7, 112-137.
- Schutte, N.S., Malouff, J.M., Thorsteinsson, E.B., Bhullar, N & Rooke, S.E. (2007). A meta-analytic investigation of the relationship between emotional intelligence and health. *Personality and Individual Differences*, 3, 91-105.
- Seçer, İ., İlbay, A.B., Ay, İ. & Çiftçi, M. (2012). Yatılı ilköğretim bölge okullarındaki öğrencilerin benlik saygılarının incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 1(3), 61-73.

- Şeker, H. (2014). *Birleştirilmiş sınıflı okullardan mezun öğrencilerin üst eğitim kademelerindeki akademik ve sosyal başarı durumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Şenol, D. & Yıldız, S. (2009). Yatılı ilköğretim bölge okullarında öğrenci-öğretmen ve aile etkileşimi (Diyarbakır ve Erzurum örneği). *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 359-376.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L.S. & Osterlind, S. C. (2001). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Telef, B. B. (2011). *Öz yeterlikleri farklı ergenlerin psikolojik semptomlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Ulutaş, A. & Yayan, E.H. (2017). Yatılı bölge ortaokulunda kalmakta olan çocukların sosyal öz yeterliklerine drama temelli destek eğitim programının etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 176-187.
- Uyanık, G. (2017). İlkokul öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *Türk Bilim Araştırma Vakfı Dergisi*, 10(1), 86-93.
- Uyulgan, M. A. & Akkuzu, N. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarılarını yordayan kişisel faktörler üzerine bir araştırma. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 1211-1226.
- Van Rooy, D.L. & Viswesvaran, C. (2004). Emotional intelligence: A meta-analytic investigation of predictive validity and nomological net. *Journal of Vocational Behavior*, 65(1), 71-95.
- Vural, M. (2013). Öğrencilerin gelir düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*, 35, <http://www.akademikbakis.org/eskisite/35/13.pdf> adresinden 16 Şubat 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Yenilmez, K. (2016). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 324-332.
- Yıldırım, İ. (2000). Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 167-176.
- Yıldırım, İ., Zorbaz-Demirtaş, S., Ulaş, Ö., Kızıldağ, S. & Dinçel, E.F. (2017). Akademik başarıları düşük ve yüksek olan üniversite öğrencilerinin nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(6), 2190-2214.
- Younger, J. B. (1995). The alienation of the sufferer. *Advanced Nursing Science*, 17(4), 53-72.
- Yördem, H. P. (2006). *Yatılı ilköğretim bölge okullarına ilişkin Cumhuriyet dönemi eğitim politikaları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Zarei, E., Heydari, H. & Adli, M. (2013). The relationship between loneliness and social acceptance and the academic performance of students. *Journal of Life Science and Biomedicine*, 3(2), 171-175.
- Zeybek, F. (2012). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin temel derslere yönelik durumluk kaygı ve tutumlarının cinsiyet ve akademik başarılarına göre incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Zimmerman, B. J. (1995). *Self-efficacy and educational development*. A. Bandura (Ed.). New York: Cambridge University Press.

Extended Abstract

There is an argument about efficiency and general quality of education in boarding region middle school. Çetinkaya (2013) emphasizes that argument in general concentrates an academic success. In Kefeli's (2005) study, at non-boarding elementary schools is high but at boarding elementary success is low. This is the reason why this subject is important. It is known that students who leave families for better education opportunities and begin study at boarding schools have different psycho-social problems. Aim of this study is examining the relations between students' academic success and anxiety, loneliness and self-efficacy. It is thought that research results may help define and explain some variants that effects academic success.

Primary purpose of this research is to examine the relation between academic success and loneliness, anxiety, self efficacy beliefs and changing grade variants at primary school. Students who leave their families at early ages to benefit from boarding school opportunities, are exposed to some psycho-social experiences. Leaving family at early ages, living together with children from different cultures may cause some compliance problems. This kind of situation effects students' academic success negatively in addition to compliance problems. Main reason of this research is to examine effects of psychological variants such as loneliness, anxiety, self efficacy on students' academic success who educate at boarding schools. It is evaluated that findings of this research will have an important function to explain academic success and other compliance problems. Thus, there will be new opportunities to organise guidance services especially at boarding schools.

Research group is selected from students at 8th grade who study at seven different boarding school in Gümüşhane. There are 182 girls, 193 boys, in total 375 students. Practise is based on volunteerism. Practises are completed in single session and almost fifty minutes by researcher. Statistical analysis of data is done with SPSS 15.0 pocket programme. For data analysis Pearson moments product correlation and multiple linear regression analysis techniques are used. TEOG points are accepted as academic achievement score.

In the regression model that is set to predict academic success of boarding school students, firstly correlations between independent variables are examined. It is controlled whether there are multicollinearity or not. The problem of multicollinearity is occurred when the correlations' between independent variables are high and decreases level of prediction of independent variables (Eroğlu, 2010). In this study, highest correlation is between emotional self-efficacy and permanent anxiety ($r=.59$). So, it is decided that there isn't a multicollinearity problem between variables. Also, in this study, the test of Durbin-Watson and auto correlation is examined and the value is found as 1.55. Target value can change between 1.5 and 2.5 and it is appropriate for analysis (Kalaycı, 2010). Then queued study is MLRA. Multilinear regression analysis that is done by using enter method, shows that model is meaningful. ($F_{8,374}=17.08$, $p<.001$). Loneliness, anxiety and self-efficacy are chosen as predictive variables and dependent variable is academic success, and related variance is %27. The dependent variable academic success, is explained by loneliness ($\beta=-.11$, $p<.01$), academic self-efficacy ($\beta=.49$, $p<.001$) and emotional self-efficacy ($\beta=-.12$, $p<.05$) in a meaningful level. There isn't any relation with other variables.

Results of this research show that variances like loneliness, academical self efficacy and emotional self efficacy largely effects academic success of boarding school students. One of the variants that is in regression model is the predictor of the academic success. This finding is similar with the research findings in literature that state there is a relation between loneliness and academic success (Asher, Hymel and Renshaw, 1984; Benner, 2011; Keskin and Sezgin, 2009; Pancar, 2009; Rotenberg, MacDonald and King, 2004).

According to research results; academical self-efficacy and emotional self-efficacy are the predictor of academic success. And according to results, effect of academic self-efficacy is positive, effect of emotional self-efficacy is negative. This finding show parallelism with the studies in literature that show there is a relation between academical self-efficacy (Bandura, 1997; Pajares, 1996; Schunk, 1995; Zimmerman, 1995) and emotional self efficacy (Van Rooy ve Viswesvaran, 2004). Vrugt, Langereis and Hoogstraten (1997) do a research with undergraduates and confirmed that academical self-efficacy has an important effect on exam success.

It is possible that students' who have emotional problems, interests may change and this effect academic success in a negative way. General findings in literature say that there is a relation between self-efficacy and academic success (Elias and Loomis, 2002) but limited research findings Show that there isn't a meaningful relation (Akbaş and Çelikkaleli, 2006; Durdukoca-Firat, 2010).

In this research, meaningful relation isn't found between state-trait anxiety levels and academic success of boarding school students. This finding accords with literature (Dereli, Angın and Karakuş, 2012; Öztürk, 2008; Zeybek, 2012).

In this research, there isn't a meaningful relation between gender variance and academic success of boarding school students. There are supportive research results in literature (Aydoğdu and Dilekmen, 2016; Eskiuyurt, Özkan and Deliduman, 2016; Sadi, Uyar and Yalçın, 2014).

Researcher results Show that loneliness, academic self-efficacy and emotional self-efficacy variants effects boarding students' academic success. One of the variants that added regression model loneliness is seen that it is more effective in academic success. This finding is similar with some research findings that state the relation between loneliness and academic success.